

Bildebøker 2007

**Presentert under arrangementet "Barnebok 2007"
på Litteraturhuset 12. mars 2008.**

Ved Anne Kristin Lande, bibliotekleder Norsk barnebokinstitutt.

I alt ble det utgitt noe over 100 bildebøker i 2007. Ved siste opptelling var det registrert 103 titler NBIs base.

Med i dette tallet er også oversettelsene og de masseproduserte seriene og bøker som kommer i bokklubbsystemer som går direkte ut til leserne.

Hvis man skal si noe om de norske bildebøkene som ble gitt ut sist år, er antallet langt mer håndterlig. Noe over 40 nye originale norske bildebøker. Et imponerende tall, særlig når man ser på den gjennomgripende og utrolig høye kvaliteten det er på bøkene.

I hovedsak er bøkene gode, gjennomarbeidede, flotte og forskjellige. Det er allerede på en innledende stadium god grunn til å berømme forlagene for flotte utgivelser.

Man kan dele utgivelsene inn i tre forskjellige kategorier:

- Nye enkeltstående bøker
- Bøker i serier - med kjente, kjære og gjenkjennelige figurer og persongallerier
- Bøker som baserer seg på historier og figurer fra andre media

Begrepet figurer signaliserer at ikke alle bøkene handler om mennesker, men at det også er flere dyr og fantasifigurer som står i sentrum for handlingene.

Den klart største kategorien er de enkeltstående bøkene.

Det er også her vi finner debutantene. I år debuterer flere av illustratørene som forfatter, bl.a.:

- Hilde Kramer: Hvor er mamma? Gyldendal
- Marvin Halleraker: Høyt over husene. Mangschou

- Bjørn Ousland: Bisk får en liten unge. Cappelen

Andre illustratører som også står for teksten er

- Anna Fiske: Hallo jorda! Cappelen
- Kristin Roskifte: Jorda rundt på 29 bokstaver. Alf og beate på ferie. Magikon

Det er også blant de enkeltstående bøkene man finner mange av de sprekste og mest originale fortellingene.

Mange av bøkene omhandler ett barn og en voksen og deres samliv. Det kan handle om alt fra stress og mas i hverdagen, om det å skulle få søsken eller nye stefedre eller om mors psykiske problemer. Bøker i denne kategorien er bl.a.:

- Annette Saugestad Helland: Superpappa og Pelé. Damm
- Selma Lønning Aarø og Eivind Gulliksen: Reidar og den store magen. Damm
- Fam Ekman: Kall meg onkel Alf. Cappelen
- Gro Dahle og Svein Nyhus: Håret til mamma. Cappelen.

Felles for alle disse er et alvor og en ordentlighet i tilnærmingen til problemstillingene. Ofte kommer løsningen med humor, ironi og eller selvinnsikt. Noen ganger kommer løsningene av seg selv, andre ganger kommer det hjelp utenfra, enten i form av strømbrudd eller Freud-lignende menn med river til å ordne opp i floker.

Mange av bøkene handler om det å være menneske, om små og store problemer. Om hvordan man kan løse disse og om hvordan vi rett og slett skal få til det å være menneske. Bøkene tar utgangspunkt i barns hverdag og virkelighet og forsøker å avspeile verden slik den framstår for dagens barn. Det innebærer at det er mange enebarn og mange enslige foreldre. Noen ganger er det den manglende forelder som er temaet, andre ganger er det kun et bakteppe.

Det er et poeng at kun tre av årets bøker opererer med kjernefamilien som persongalleri, og da er to av disse langt tilbake i tid.

- Tone Gleditsch Stabell og Jill Moursund: Ulvedager. Cappelen
- Torill Kove: Den danske dikteren. Cappelen
- Heikki Gröhn og Akin Duzakin: Mika og tjuvane. Samlaget

Flere av bøkene handler om samspillet mellom besteforeldre og barnebarn

- Kjersti Ericsson og Steinar Moldestad: På sporet. Omnipax
- Tor Åge Bringsværd og Anne G. Holt: Karsten og Petra i Tivoli. Cappelen
- Iben Sandemose: Fiat og farmor – og en til. Cappelen

Man kan også se en trend i retning av at de personene det handler om er voksne.

- Camille Kuhn: Hvordan Greger Grinebiter havnet i bitter duell og alt ble nesten helt rosa. Gyldendal
- Bjørn Arild Ersland og Lars M. Aurtande: Modellbyggeren. Damm
- Marvin Halleraker: Høyt over husene. Mangschou

Disse bøkene fungerer også sjangerutvidende i det bildeboka da dras mot eldre lesegrupper – og også mot de voksne.

Det handler ofte om samhandling, vennskap, naboskap og ikke minst om kjærlighet.

Når det gjelder serieutgivelsene er det i 2007 kommet nye bøker av og om en lang rekke skikkelser. Bl.a.

- Ingunn Aamodt: Pulverheksa og skattesnusk. Omnipax
- Tor Åge Bringsværd og Tina Soli: Når to vil kose seg. Gyldendal
- Tor Åge Bringsværd og Thore Hansen: Ruffen og det hemmelige havfolket. Gyldendal
- Tor Åge Bringsværd og Anne G. Holt: Karsten og Petra i Tivoli. Cappelen
- Heikki Gröhn og Akin Duzakin: Mika og tjuvane. Samlaget
- Knut Nærum og Bjørn Ousland: Kalle Komet og Meteormonsteret. Cappelen
- Bjørn F. Rørvik og Per Dybvig: Myggsprayen. Cappelen. (om Reven og Grisungen)
- Iben Sandemose: Fiat og farmor – og en til. Cappelen

Det lages også bøker av filmer og fjernsyn. Om slike utgivelser blir bra kan variere, men et vellykket prosjekt som står godt på egne ben er:

- Torill Kove: Den danske dikteren. Cappelen

I mange av fjorårets utgivelser kan man også finne litterære referanser og annet for den voksne leseren. Noen ganger fins dette direkte i teksten, men oftest finner man disse intertekstuelle sporene i bildene. I dette samspillet mellom forfatter og illustratør finner man ofte det uventede eller det overraskende - og ofte det nye. Her er noen av funnene:

- Ragnar Aalbu: Harry og Roger. Cappelen
 - Henrik Wergeland: Røde og graa dompaper
- Tor Åge Bringsværd og Anne G. Holt: Karsten og Petra i Tivoli. Cappelen
 - H.C. Andersen: Den lille havfruen
 - Walt Disney's tegnefilm Den lille havfruen
- Heikki Gröhn og Akin Duzakin: Mika og tjuvane. Samlaget
 - Alle barns eventyr. Illustrert av Fedor Rojankovsky
- Tone Gleditsch Stabell og Jill Moursund: Ulvedager. Cappelen
 - Rødhette og ulven
 - Jill Moursund: Kake, kake!
 - Tone Lie Bøttinger og Akin Duzakin: Min storebror apen
 - Tone Lie og Akin Duzakin: Vi sees kanskje der
- Merete Morken Andersen og Hilde Kramer: Gode grisen Gattes lille gråtebok. Gyldendal
 - "Den store bølgen ved Kanagawa" av Katsushika Hokusai
 - Trond-Viggo Torgersen og Vivian Zahl Olsen: Kroppen
- Oddmund Hagen og Akin Duzakin: Knute. Samlaget
 - Caspar David Friedrich: Der Wanderer über dem Nebelmeer
 - Oddmund Hagen og Akin Duzakin: Over jordet. Rundt Jordet. Bort frå jordet – bøkene om hareungen Klumpe
- Ingvild H. Rishøi og Inga Sætre: Unbrakomonsteret. IKEA om natten. Damm
 - Edvard Munch: Solen
- Hilde Kramer: Hvor er mamma? Gyldendal
 - Lewis Carroll: Alice i eventyrland. "Teselskapet"
- Hans Sande og Gry Moursund: Slangen i graset. Gyldendal
 - Antoine de Saint-Exupery: Den lille prinsen. "Elefanttegningen"

For andre året på rad har også i år har en norsk bok fått den viktige bildebokprisen Bologna Ragazzi Award

- Øivind Torseter: Avstikkere. Cappelen

Hvis jeg skal oppsummere det norske bildebokåret 2007 må det bli med følgende stikkord

- Mangfold i form og innhold
- Variasjon
- Originalitet
- Humor
- Høy kvalitet både på tekst- og på illustrasjonssida

25.3.08